

دُکھ وِچ پایا تیل

نجم حسین سید

ذڪھ وچ پايا تيل

دُکھ وِچ پایا تیل

نجم حسین سید

سچیت

سبھے حق لکھیار دے راکھویں

پور سپنا: اپریل 2010

سچیت کتاب گھر

11- شرف مینشن، چوک گنگا رام، بک سٹریٹ 1، 16- کونڈا روڈ، لاہور

SUCHET KITAB GHAR

11-Sharaf Mansion, Chowk Ganga Ram, Book Street 1, Lahore. PAK

Ph: 92 42 6308265 E-mail: suchet2001@yahoo.com

www.puncham.com

شرکت پرنس لاہور Shirkat Press, Lahore

دِیوا میرا ایک نام دُکھ وِچ پایا تیل
اُن چانن اوہ سوکھیا چُوکا جم سیوں میل
نانک

- 1- بھنڈ گزارش / 9 ● 2- پالیسی لائن / 11
- 3- بات چیت / 12 ● 4- شریف شہری دی گل / 14
- 5- بے قانونی / 16 ● 6- ناواں دا گھاٹا / 17
- 7- جدوں پڑھیاں پڑھیاں / 18 ● 8- اک بحث چوں ٹوٹا / 19
- 9- باراں ماہہ -- اتوں / 23 ● 10- لکھ / 25
- 11- رُکھ تے توں ای ہیں / 26 ● 12- کریما بہخشنائے / 27
- 13- عشق / 35 ● 14- اپنا دوس و چارن والے / 38
- 15- ریت بھلن ساڈا راہ اے / 39 ● 16- کھیال / 40
- 17- تروپا / 41 ● 18- شوق دامل / 43
- 19- پنڈھ / 44 ● 20- سمندر کیہ کردائے / 45
- 21- پڑھت / 47 ● 22- گاون / 48
- 23- گاون / 49 ● 24- اک نگرے گے لہوریئے دی بات / 50
- 25- ایل راج دی وار / 53 ● 26- راہ چاندیاں سنی / 56
- 27- وقت کیہ ہویائے / 57 ● 28- کھیال / 58
- 29- اک پچھ دس / 59 ● 30- کھیال / 61
- 31- سکول دا گاون / 62 ● 32- اک باغ واپری / 63

- 33- 24 دسمبر 2008 / 64 ● 34- جیجے بجلی والے دی جویں تویں / 66
- 35- آپس دی / 69 ● 36- گاؤن / 70
- 37- جھم / 71 ● 38- چند ساڈی آس نہیں / 72
- 39- ٹریفک / 73 ● 40- اوم کارنا تھ نال گل / 75
- 41- نکا جیہا اے ویڑھا / 78 ● 42- عشق کہانی / 79
- 43- دائی دینو دی گل / 80 ● 44- اندر نویں پرانے / 82
- 45- منگل / 86 ● 46- میٹھہ کھوتا ہنئے ہنئے / 87
- 47- گرم ساون ویچ / 88 ● 48- مسلت / 89
- 49- رنگ / 90 ● 50- انتخابی نشان / 92
- 51- اٹھال / 93 ● 52- ترانہ / 94
- 53- پتر گلر دے / 95 ● 54- رابک گاؤن / 96
- 55- مواس بارے اک ایان وچار / 97 ● 56- گاؤن / 101
- 57- ہاراں ماہہ / 102 ● 58- اینا یاد اے / 103
- 59- اک ورکر دی خاب / 107 ● 60- مارٹیٹوں باہر وار اک ٹاکرا / 109
- 61- بڈھڑیاں دی گل / 110 ● 62- اسمیں چام چویاں / 111
- 63- سڑکان تے میٹھہ وسدا / 112 ● 64- چر ہو یائے / 113
- 65- گاؤن / 114 ●

بھنڈ گزاریش

اسیں دھواں باددے واسی سر جی جان دیو
دھواں لاگی جدی مانگت دھواں بھنڈ سیاہی
سر جی جان دیو

عشق وی دھواں مُشک وی دھواں
گلا خشک وی دھواں

دھواں ظاہر دھواں باطن دھواں اللہ راسی سر جی جان دیو
دفتر دھواں منبر دھواں صبر قبر پڑ دھواں
نک دی سیدھے ٹردے جاؤ ہو جاسو دو پاسی
سر جی جان دیو

دھواں مستی دھواں ہستی اوہا ازادی پھستی
نون غنہ مفزور اے اجکل گھگھ مرو یا کھاسی
سر جی جان دیو

آپو اپنا پانائے کھانائے فرق مزار پوانائے
دھوں اسا ڈا ماما ہو یا موت نوں کھینے ماسی سر جی جان دیو
دھوں کواری وی یا ہی رنڈی چھابا ریڑھی منڈی

دُھوں گھر ہستی اڈی تپہ دُھواں سادھ سناہی
دُھواں جتج تے دُھوں ولیمہ
جو ککڑی سو قیمہ
جس پھٹک دے ریٹ نہیں اکتو دُھوں بکواس پٹاسی
سر جی جان دیو

پالیسی لائن

(پلس لائن جو پڑھے وہ حوالہ پالیسی کیا جاویگا)

کیوں گھبرائندے او؟

کیس بند نہیں کیتا بابا؟

وڈا آیا سی ذات مذہب کو پٹ گواون

اساں مذہبی ذات کا اونہنوں پٹو پیائے کہ نہیں؟

ملونٹ مار جیہڑے گا کھ گئے نین صوف بند کر دیو اوہناں ٹوں

لکھ کے لا دیو

کیہ ڈاڈھا کیہ لسا سارے ہمہ اوست نین

ایک نور ہے لاٹھی کاٹھی

پتہ اے سانوں

بکھا باہو وچ آ وڑدے نین

عالی شان مسیتاں چاڑھ وزیر خانیاں

کچھڑ دیو نہ لیہناں دیاں ڈرگاہیاں ڈھیریاں

بھریاں سٹ کے ہوندے نین آپے لائن حاضر کہ نہیں ویکھیو

کیوں گھبرائندے او

بات چیت

”جان شان بنا میاں کھارا
شامیں جم شم آیا کر“
”مال مالی اے جان دا بھائی جی
ایہہ چڑھیا اوہ بن گئی
ناواں دیندائے ناں جمیدائے
اوپنے اکو لیہدے نال مکائی اے
ہفتے سچ اٹھ دن لایا کر“
”اسیں ہارے بھئی میاں کھارا
نماز دا آکھوتاں ویہل نہیں
جم دا آکھوتاں ویہل نہیں“
”اسیں سارے ای ہارے بھائی جی
پٹ وی لیہدی پٹ وی لیہدی
کتے مالی اے کتے مولوی
ایویں جگ تے نہیں جے آیا
لوٹا تسبی نال لیایائے

جس گھر وڑدائے نال ای آہندائے

میرا مُصلّا ڈاہی رکھو

اُتوں پُو اوّ دوہریاں چپھیاں

وچو وِچ اڑائی رکھو

میرے باجھ کیہ حج جیون دانہ دعوانہ لارا

میں نہ ہوواں سبھ رل ونبجں کیہ لُنڈی کیہ بُتھی

اِکو بھانڈا پپاں لہیرن وِچے بُوٹھی بُتھی

میں ای آں جس صدقہ ہر نوں آپو اپنی پئی“

”بات چیت دا انٹرنیشنل ڈیلر ہو یوں

تیرے وارے کون آوے میاں کھارا“

شریف شہری دی گل

ایس واریں ساون نہیں وسیا
وسیا ای ہونائے، ساڈے گھر نہیں
لہور شہر ہُن وڈا شہراے
پتہ نہیں لگدا کتھے وس گیاے کتھے نہیں
اک پاسے سڑک دے پانی کھلوتا ہوندائے
دو جا سکم سککا
سکے گلّیاں نوں نہیں ویہندے
گلّے سکّیاں نوں نہیں
کم کار ای ایہو جیسے نیں
نالے ہر کوئی جھکدائے گل نہ پے جائے اگلا
کنڈیاں سالاں دے کوٹھے لمبن والے سن
خبراں پڑھیاں
مینہہ پیا آوندائے اوہ جیہڑا سٹھ سال نہیں آیا
کوٹھے ای ساڈے نرے نہیں چوندے
کندھاں چوں پانی لگ چھپ فرشتے آموتردائے

بھال مزگانی مٹی چیکنی بھو پرانی
گھانی کرائی

ملتان دا کاریگری بڈھڑا
آکھن لگا ہن آکھو مینہہ کوں آوے
سُڈیا مینہہ کراچی جالتھائے اوہ خبراں والا
کراچی ہور وڈیرا شہر ہویا
شہراں نوں بھلا پرانے بابے ناک و رگے
زہر قہر کیوں کہندے سن
متے زہر نال ای ای ایٹ ایٹ جُودی اے شہراں دی
وِچ وِچ زہر اے باہر قہر اے

بے قانونی

اسماں جو وکھ وکھ رہنے آں
وکھ تھیون دی پیر تے نت پئے سہنے آں
اکو ویلے ایس جہان تے ہوون واسکھ وی
او سے پیر دے نال ای وسدائے
تے ایہناں دوہاں نال ہسدائے جو
رل و سنے دی آس دا گہرا چنہا
اوہ وی

ناواں وا گھاٹا

اساں موت چُھو ہی
ہور کوئی ناں سدجھدا ای نہیں
سو موت تے آکھ ای سکئے آں
اوس نیڑنوں
جس توں اگے اوہدے سواں
ہور کوئی راہ ہوندا ای نہیں
جے اوہنوں جیون کہیئے
تاں اوس توں پہلوں جو وی ہا
تے اوس توں پچھے جو وی ہے
اوہنوں کیہ ناں دیئے

جدوں پڑھدیاں پڑھدیاں بنتی اکدم چلی جاوے
تاں سمجھو موقع بنیا اے
پڑھیا ہنیرے دھر ویکھن دا
سمجھو ہنیرا دیوا اے، وچ دکھ سانجھے دا تیل تے سانجھی آس دی پونی،
جیہدی لاٹ نماںیاں اکھیاں اندر جگ جگ پئی جگی اے
یا بُجھیاں حرفاں جو لکھو ائی لکھت ہنیرا سمجھو
موقع بنیا اے
بنتی آون توں پہلاں لیہنوں پڑھ ویکھن دا
بنتی آئی تے جو ہنیرے پڑھیا اے
اونوں کرویکھن دا سمجھو موقع نکل گیا
بنتی آئی تے جتھوں پڑھنا چھٹیا او تھوں ٹر پینائے

اک بحث چوں ٹوٹا

”چلو آج گل سنگیت توں ٹورو“

”کیوں؟ گل ہور اے کوئی تے سنگیت بہانہ اے ٹورن دا؟“

”تسیں سیانے او“

گل بھاویں کوئی ہووے

لوڑ بہانے دی اوہنوں اکثر رہندی اے ٹورن ٹرن لئی“

”گل دا ٹورن گڑی دا ٹورن ہو یا“

”سنگیت نوں گڑی سمجھ لئو“

”آج گل تے ہے جیون دی“

”نہ سچ، تھیون دی“

”سنگیت جیون دا انگ اے“

”کیہڑا؟“

”کدے کوئی کدے کوئی، جیہڑا جوالے سوئی“

ایہہ تے منی منائی اے نا جو ہر گل اوہ ہوندی اے جو ہے

تے کوئی ہور وی ہوندی اے“

”ہر ویلے نہیں ہوندی“

”بحث لمیری اے کرنے آں

سنگیت نوں پہلوں ویکھ لئو“

”ارج سنگیت دی چالو ونڈ ہے پوپ فوک تے کلاسیکل“

”سنگیت لفظ وچ گیت وی ہے پر نالے ای سنگ وی ہے

ایہہ سنگ دا گیت اے

سنگ چوں جمیا

گیت چوں جمیا سنگ اے“

”سنگیت تے ہے زل گاؤن، زل کرن جیہڑا زل الاون بنیا

سنگیت تے ہے زل جیوں دی سستی آس جگاؤن

سنگیت دی چالو ونڈ سنگیت چوں سنگ نوں کڈھ دیندی اے“

”وہندی نہیں

سنگ تے گیت اک گاف¹ نال اک تھئے نہیں

جے ایہہ گاف آکھے میں گیت دا ہاں

تاں سنگ سن² بن جاسی

جے آکھے میں سنگ دا ہاں

تاں گیت ایت³ بن جاسی

یا ایت⁴ آکھ لئو

گیت نہ رہسی

سنگ تے گیت نوں دکھ تھیون لئی آپو اپنے گاف لیانے پوسن“
”چالو ونڈ والا سنگیت گیت تے ہے سنگیت نہیں
گاؤن والے چڑھ سٹیج تے گاوندے نہیں
سُنن والے

ٹکٹاں پاساں دے منظورے
ہال چ بیٹھن آوندے نہیں
سٹیج تے ترکھی لو پوندی اے ہال چ گُوڑھ ہنیرا
گاؤن والا ترکھی لوئے پھیلدا اے
سُنیر گُوڑھ ہنیرے سُنو دے نہیں
ایہہ سنگیت بہانہ بن ویندا اے
اک دے لوئے ہو کے سبھ نوں وچ ہنیرے کرنے دا
اک دے پھیلر جیون داتے سبھ دے سُنو مرنے دا
رُوپ دھارن ہے اک دا
ہوراں نوں بے رُوپ کرن لئی
بے رُوپے بے شکلے پہلوں شکل والے نوں سجدہ کردے نہیں
سجدے وچ بے شکلی اپنی پھیر ویکھ کے ڈردے نہیں
ہر کوئی آہندا اے میں ایہدے بار ہو جاواں
سٹیج تے چڑھ کے لیہنوں لاہواں
لاہ کے ٹکٹ پھڑاواں

ہوراں وچ بہاواں

سنے ایہدے سبھ وچھ جاون میں چھاواں

چھاون دا پرچھاواں اے ناواں“

”ایس گیت نوں سنگیت بنا ورتاوں لئی

سنن والے بے شکلیاں نوں کنیں مکھوٹے ونڈے جانڈے نیں

کدے محالاں درباراں وچ ڈھولا بیٹھے بادشاہاں دے

کدے سم تے سمری جھٹکدے پنڈتاں خانصاحبان دے

کدے پیلیاں فیکٹریاں وچ تارکی ماردیاں نیچے گاوندیاں مزدوراں دے

ایہہ سنگیت بہانہ بن ویندا اے

سٹیجی شکل والے دے ڈھراندر

بے شکل ہنیریاں ہتھاں دا بے ہاتھ ڈراوا دھرنے دا“

”گل ہے جیون دی

نہ سچ، تھیون دی.....“

1- گانف = 1) فضول گل، بکواس، یکر (2) حدوں لنگھن دا عمل

2- سن = جوڑاں دے وچکارلا پاڑ، چور دا کندھ وچ پایا پاڑ

3- ایت = کوئی رت دی اوکڑ جیویں سوکا، بے لوڑا مینہ، ہڈی کیڑے دا حملہ

4- بیت = روک، باندھ، جاپن محسوسن دی سکت نوں دباونا، ایل نوں مارنا

باراں ماںہہ -- اسو

عجب جیہا اج وٹ اے

لگدا اے

کتے اوہلے اوکھی بنی پئی اے بدلاں تے

جُوٹُر پینا

موت برابر ہو یائے گھنجیاں ترٹیاں نوں

واء دھک کے اک کرن داٹل پئی لاوندی اے گھٹیاں وٹیاں نوں

نالے آہندی اے

جد کئی نے چھوہ کئی دی مانی

زل رسنے دی موج اندر جد جاگ پئی

جُوٹُساں چڑھنا اے

مُر کوئی روک نہیں جرنی

تڑٹ کے ورھنا اے

ویہن جیہڑے تھل تھی گئے اُچھل پینے نہیں

سُکدیاں چھپڑیاں

مان سرور ہو وڄنائے

دھرتی نے ککھ وچ سمندر کرنا اے
پھیر سمندر اندروں نوں جی جمنے نیں
جیہناں جُو کے گھٹائیں ہوون لئی
نہیں بُم نوں حکومت دینی
جیہناں ورھ دریا تھیون لئی گھٹ وٹ مرنا نہیں

لکھ

لکھ لیکھا اَن لکھیا
مئل مذہب کوئیں بلیا
کوئیں واء وچ کھور کھری
کوئیں زہر پانی وچ گھلایا
مٹی اَنب گئی
کوئیں حد وداں لگیاں مل کچھری چوں
روح بُت او بھڑ دو
کوئیں کٹھے کوئی لائے

لکھ لیکھا اَن لکھیا
کوئیں جتنی گھنی مل مذہبوں کافر تھی گئی
واء کنج ساہ بنی
کنج پانی امرت ہو یا
مٹی رزق تھی
جی ملن جیاں کوں آئے
کوئیں مرد اگھری جیہری متھیوں گھسائی ریکھا
اَن لکھیا
لکھ لیکھا

رُکھ تے تُوں ای ہیں
ہور اسماں چوہیں سارے
تینڈ کی چھاں ہوئے
لفظ تے تُوں ای ہیں
کوہیں تینوں پڑھیئے
تینڈے ناں ہوئے

کریماببخشائے بر حال ما

چوں آں جانِ جہاں دامن گشاں شد از چمن بیروں
کُن جدید لذیذ“

کتاب لاثانی الموسوم بہ انقلاب روحانی

از ملفوظاتِ متین پیر میاں صغیر الدین برمانی

خلفِ سجادہ نشین بامکین خان بہادر پیر میاں کبیر الدین برمانی

سابق ایم ایل اے پنجاب

المعروف قصہ داراحسب فرمائش شیخ امیر بخش فقیر بخش اینڈ سنز

تاجران کتب

با اہتمام منشی مہنگے خاں سابق ٹھیکیدار و اپیل نویس حال مینہجر

(جس کتاب پر مہر تاجران ہذا کی نہ ہوگی وہ مالِ مسروقہ تصور کیا جائے گا)

دارا میرے نال سکولے پیاسی کچی،

میں گھر اُرو پڑھی ہوئی سی

زمیندار احسان اخباراں پڑھدا ساں

کانگریس دے، مسلم لیگ احرار دے جھگڑے

گاندھی نہرو قائد اعظم

سبھ دیاں جنم تاریخاں

نازی تے اتحادی فوجاں کل کتھے سن اج کتھے نہیں

سارا پتہ سی،

دارا کچی رہیا

میںوں پنڈت ہری چند جی دوجی وچ بٹھا دتا،

پنڈت ہری چند جی کچی کچی دوویں پڑھاوندے سن

مُنڈیاں جی ماسٹر ہری جھنڈی اکھواوندے سن

میںوں اوہ دوجی والے ماسٹر فضل دین کول لے گئے

ماسٹر فضل دین نوں مُنڈے ماسٹر گلو وال ای آہندے سن

طلے والے بھارے گلے پاروں،

’ایہہ کیہدائے‘ ماسٹر گلو وال نے پچھیا

’میںیں صاحبان کا‘ ماسٹر ہری جھنڈی نے دسیا،

دارے نوں میں صوف دواتے پاوں زبانی دسیا سی

اوہنے مُنڈے مُنڈے کول جا سمجھایا

ٹاکیاں گھروں لیا کے کنیاں نوں صوف بنا کے دتے

اساں دوہاں ادھی چھٹی ویلے وی ملنا ساری ویلے وی

دارے میںوں نالدے حاٹے وچوں نمولیاں لیا دینیاں

’کھایا کر میاں پھمدیاں نہیں نکلدیاں‘

میںوں اوہنے پنڈ دیاں گاں سناونیاں

کیہڑے پھل نوں کیہڑا کیڑا لگدائے کوں بچائیدائے
کھوہ کوں گالیدائے،

اکدن دارا کہندائے صوف کھردا چنگا رہندائے

ہر ڈوبے نوں سیاہی سواہری دیندائے

جے آکھیں تیرا بدل دیں،

میں چپ رہیا اوس بدل دتا

سیاہی والی اوہدی گل ٹھیک ای نکلی

میںوں بڑی حیرانی گئی

گھر آکے میں وڈے بھرانوں دتی

اوسنے بڑیاں جھڑکاں دتیاں

نویں دواتے مر مملل دا صوف پوایا،

نال دے حاٹے والیاں داوی منڈا واری میرے نال سی ڈوجی وچ ای

میںوں نمولیاں دیندیاں اوسنے دارے نوں اکدن ویکھ لیا

شکایت لائی

ماشر گلو وال نے دارے نوں کن پھڑائے

اوہدی پھٹی نال ای اوہنوں گٹ سٹیا

پھٹی گھر دی کٹر دی سی کالی، کڈھ گئی

چٹی بزاری ہوندی بھج جانی سی

میں واری نوں آکھیا 'نمولیاں رل دیاں رہندیاں نہیں

اپنی مار پوائی او،
 واری آہندائے ساڈا حاٹھ اے
 توں اوتھے آ
 جیاں مرضی کھا توں
 ایہہ ڈنگر عمر پڑے دا کون اے تینوں چوری لیا کے دین آلا
 ایہناں ہتھاں نال ای گوبیا چکدے فی ایہہ
 بُنڈ کدے دھوتی سوچھ کھاں گھسی کردا ای
 تیرے گھر میں دتساں تینوں وی مار پوئے
 میں واری کولوں ڈر گیا
 دارا سندا رہیا چپ کر کے، چلا گیا
 ماشٹر ہری جھنڈی نے کول بُلا کے آکھیا داریا اپنی جماتے رہی دائے پترا،
 اگلے دن مینوں واری اپنے حاٹھ لے گیا ادھی ویلے
 گُرسی اُتے بہایا، نوکرنوں اوس آکھیا
 اوہ ڈونگھے وچ نمولیاں پالیا دھو کے
 میں اُکدو مسان لنگھایاں
 باقی لفافے وچ اوہنے پا کے مینوں نال پھڑایاں،
 عمر پڑا ساڈے شہروں باہر پہلا پنڈ ہا
 عمر پڑے توں اگے مسانیں
 وچکار باغ ہا دادا جی دا

”جاں فزا“ اوہدا ناں ہا

روز شام نوں آپنے ٹانگے سیر کرن لئی جانا اوہناں

مینوں وی کھڑنا

اگے نال بہاونا

چھے مینیں حیاتے ہونا

خاص مرید ہا دادا جی دا

ووضو اوہا کراوندا ہا

بھاگ پُرانا کوچوان سی اوہنے اگے بمب تے بہنا

ہولی ہولی گھوڑی نوں کجھ چھدیاں دسدیاں رہنا

کدیں مینیں حیاتے نوں واہ حیاتا کہنا

سن سنتالی اسیں تے کاراں وچ لاہور آگئے ساں

بھاگ قافلے نال ہا اوویں بمب تے بیٹھا راساں پھڑکے

حملہ ہویا، لوکیں ڈنگر وچھا چھڈا کے نئے

پیلیاں وچ کوئی وڑلک بچ گئے

بھاگ نے ٹانگہ نہ ای چھڈیا

وڈھیا گیا

ایہہ گل سانوں مینیں حیاتے آن لہور سنائی

اوہ وی ٹانگے وچ سی چھے اپنی سیٹ تے جس ویلے حملہ ہوئے

اوہ کما داں وچ دو راتاں لکیا

فوجی ٹرک تے چڑھ کے لہور آیا سی،
 دارے دی جیہڑی گل میں کرناں
 تدوں ابے سنتالی وِچ چھ ست ورھے تے رہندے ای سَن نا
 بھاگ نے پکی سڑکوں لہا کے
 عمر پُرے دی کچی اُتے مانگہ پاونا
 ٹوئے بے وِچ آونے بھکے لگنے
 بھاگ نے بمب تے اڈول ای بیٹھیاں رہنا راساں پھڑکے،
 پنڈ وِچوں لنگھدیاں دادا جی نوں
 دوہاں پاسیاں ولوں سلاماں ہونیاں
 ہتھ نال اوہناں جواب وی دینا
 نک توں زمال نہ لاہونا،
 عمر پُرے وِچکار ذرا جیہا چھو کھوبا آوندا سی
 او تھے مانگہ ہو ملی ہونا
 نلکے نلکے ادھ ننگے مُنڈے گویاں ٹپدے نچدے آونے
 'میاں جی سلام تہاڈی گھوڑی نوں لگام
 تہاڈی گھوڑی اگے چٹھے
 اسیں چھٹی لے کے نٹھے،'
 بھاگ اوہناں نوں اوئے توئے کرنی چھانٹا وی لہراونا
 چھانٹا بھاگ لہراوندا ای سی

ماریا اوہنے کدیں وی نہیں سی گھوڑی نوں نہ مُنڈیاں نوں،
 میں دارے نوں چکھیا 'ایہہ کیہ گاوندے نیں
 مُنڈے گڑیاں تہاڈے پنڈ دے
 دارے دیا 'ایہہ پُرانی گل اے وڈیاں دے ویلے دی
 مُنڈے گڑیاں تڈوں مسیتے ای پڑھدے سن
 میںیں پڑھاوندے ہوندے سن
 مُنڈے میںیں دی گھوڑی جوگے پٹھے لیاوندے ہوندے سن
 گڑیاں لاؤن تے روٹی
 تاں ای چھٹی ملدی سی،
 میںوں حیرانی ہوئی شرم وی آئی
 کتھے دادا صاحب
 پیر اسمبلی ممبر مریاں کوٹھیاں والے
 میںیں مسیجیل کتھے
 دارا سمجھ گیا

اکھے بالیاں نوں کیہ پتہ ایہہ گل پُرانی اے
 میں آپ سکولے پیا نہیں ساں جدوں
 تے ایویں ای کردا ساں
 دارے نوں مار پئی اے جس دن
 دو دن مگروں دادا صاحب نال سیر گیاں میں

عُمر پُرے دا چلڑا آیا
 مُنڈے گڑیاں آگے نچدے
 'میاں جی سلام تہاڈی گھوڑی نوں لگام
 تہاڈی گھوڑی اگے چٹھے
 امیں چھٹی لے کے نٹھے،
 مینوں لگا وِچ داراوی ہے
 ہوراں ہار ادھ ننگا
 میں اگلے دن پچھیا 'داریا
 میاں جی سلام والیاں مُنڈیاں وِچ کل توں وی سیں؟'
 'نہیں،

پھیر سوچ کہ آہندائے 'آہوساں میں،
 میں سوچیا تُوں ہُن وڈا ہوندا جانا نہیں
 وڈیاں والا سلام تے تینوں کرنا ای کرنا
 اجے نکلیاں والاتے کریئے
 مینوں پتہ اے گل پُرانی اے
 پر ایہہ وی پتہ اے
 چٹھے گھوڑی دے ساتھوں پورے ہونے نہیں
 تے چھٹی ملنی کوئی نہیں،

عشق

ملے والے دو ٹھٹھے نہیں آہمو ساہمنے
تجے گیاں جوان جینز وچ دفتر لائی بیٹھائے
”اٹ پرانی لینی سی میں“
”ویکھو“

ویکھ کے میں مُرد دفتر آیاں
”ساہمنیوں وی ویکھ آواں
جے اوتھے وی نہ لبھی جیہڑی میں لبھناں
تاں ایہو لے لیاں میں آ کے“
”تھاڈی مرضی اے۔ میری منوتے نہ جاؤ“
”کیوں“

پڑ پڑی کول اُنگل بھواریوس۔
”ذہن ہلیا ہو یائے
گل کرنی ہور کوئی چاہوندائے کر کوئی ہور جانداے
گا ہک خراب ہوندے نہیں“
”چلو میں ہو آوناں“

”اوہ تہاڈی مرضی اے
 مال پسند ہو یا تے دسناں
 میں گلوایساں“
 سڑکوں پار گیاں
 داڑھی دھوتی، گل دی موڈھے، لبیاں صاف، ہتھ لوٹا،
 ہسپائے

”کیوں نہیں مٹی اوہدی، کیوں آگئے او“
 میں حیران تھیاں گجھ بھینرا پیاں
 بھیت نال آہندائے نیرے ہو کے
 معشوق جے ہر ویلے ساہنے ہووے
 ذہن نہ بل جائے عاشق داتے عاشق کاہدا ہو یا ہیں جی“
 ”اٹ گول پرانی لینی سی میں“
 ”آؤ بسم اللہ، لوٹے سنے اوہ نال ٹر پیائے
 ”نانک شاہی وکھاواں مغل وکھاواں
 ایہہ ملبہ نہیں جے جلوہ جے
 ست عمارتاں شاہی ایہدے وچ پیاں نہیں
 تاں کتے پکپکائے
 ایہہ جلوہ اکی جلوہ جے
 لے جاؤ

ایسے کوشھی تہاڈی اندروں اوہو توروکھا دینا اے خلقت نوں

ہاں آرکی ٹیکٹ سیانا لبھیو

لبھیا ای ہونائے تہاں سیانے بندے او

جس اصل عمارت ڈٹھی ہووے

اوہ ایس گری میوے دا مل جائدائے

پر ایہہ وی گل بے

جس ملہ نہیں نہ ڈٹھا

اوہ اصل عمارت ویکھے پیا

اونوں دسی ای نہیں

ہیں جی

باتشا ہو جس الٹی کدے نہیں کیتی سنگھی

اوہ کھان پچان کیہ جانے ہیں جی“

پتہ نہیں اوہ سمجھیا میں گجھ کاہلا پے گیاں، آہندائے

”ویکھو ویکھو تسلی کر کے، میں بہہ جاناں

سودا ساہمیوں ای لینا

پسند کرو جو ایہوں او تھے اپڑ جاسی

اسیں آپ جو او تھے وک گئے آں“

اپنا دوس وچارن والے
ہور نہ گجھ وی ہوون تے شاعر ہو سکدے نیں
ہس سکدے نیں آپنے آپ تے
دو جے دی سُن رو سکدے نیں

نیت بھلن ساڈا راہ اے
ایسے راہ دا راہی
کتے کدیں تیری کھل وچوں کھڑیا تارا
اکھ مار کے یاد کریندائے سانوں
کتلے جانا اے

کھیال

دو راتاں دہنہ چار
پہریدار نیں اگے پتھے، ستیاں سر ہشیار
ٹھوکیا منیا
بہنہ بہنہ گنیا
پٹ نہ لنگھن پار

تروپا

نامی موچی اپنی روز دی جاء تے بیٹھائے
تھیلا آیائے
جُتی لاه اگیرے کیتیوس ”تروپا مار دیویں نا“
”بہہ جا چودھری کالھ ای؟“
تھیلا بہہ گئیائے
نامی جُتی ویکھدائے
”نامی یار ہک گل میں پُچھن پُچھن کریندا رہناں“
”کچھ لوویں ہا“
”ویہہ ورھے تے مینوں ویہندیاں ہوئے نیں تینوں
ایسے ہکا تھاں تے بیٹھائیں
مینوں ویکھ نا
رکتو واہی، پھنڈراں چوئیاں
بدھیاں کھولیاں پار لنگھائیاں
گھلیاں گھری ڈاہیاں
جیل بھوگی کدیں لائی نیائی ہو گئے

توں صدیاں دا او سے بوری بیٹھا
 اوہا گنڈھ تَرپ کریندا اکیا ناہوں“
 نامی ہسپائے تروپا بھر دا
 ”بجٹی پیر نوں او چودھری تھیوا
 جیہڑا پیر پٹیندی اے اندر لکھ لیندی اے
 جیہڑے چاڑھی پھر دے نیں اوہناں نال الیندی کوئی نہیں
 سانوں آن پڑھیندی اے
 بجٹی چوں نرا پیر نہیں دسد ا مونہہ وی دس پوندائے
 تے ڈھڈ وی
 کیہ کر آئیائے کرن کیہ چلیائے
 کیہ دینائے کیہ لینائے
 ڈر ماڑے داہر کوئی ویہندائے
 ڈر ڈاڈھے دا بجٹی
 بجٹی شیشہ ای نہیں چودھری پوٹھی آ جوسی دی
 کتنے پیر کسے پٹنے نیں ڈھے جانائے
 ایس بوری تے بہہ ویکھے سو جانے
 نالے بجٹی جیہڑا گنڈھیندا اے اوہ نالو نال ای ویہندا اے
 کیہڑا تروپا ہووے جیہڑا انگلیاں پیراں نوں گنڈھ جائے
 اتے تھکے کوں چودھری؟“

شوق دا مُل

”شاہ جی بوہے نال اخروٹ کیوں توڑن لگ پیندے او

نٹ کریکر پیا ہو یائے اوہ کاہدے لئی اے

چلو اخروٹ سروتا کہہ لئو

(پنجابی وچ بھیاں کے کھا لیندے اوٹسین جو کھانا ہووے)

اوہنوں بوہا بناؤ نا

عام شیواں دے عام کماں نوں چٹھا کرن دا شوق اے تہانوں“

پندہ

بُھل چوہ نالے
نہر سلا بے کھالے
تُھر تھکیا تھر کھنڈیا بلاں آجھک آجھک دریا
ملیں آن ننگ سمندر توں

سمندر کیہ کردائے

سمندر کیہ کردائے
کم ہے ایہدا اُپر کھال وگائے
پٹھوں کھوہ اُگائے
چلیئیں وتر کرنا شکیاں سریراں نوں
کھرویاں پتھراں دی جھولی برف بھنڈا ر سجانے
جڑھ دی جبہ نال جبہ چھہانی
بل پتھراں وچ ساہ بھرنا
دلیں وچ رس جگانے
اکھیاں نوں نیر چھہانے
کم ہے ایہدا
نینہہ دی موج وچ بھونئیں پتھراں نال کھیہنا
جیہناں زویں دے مونہہ کڑیا لے دتے
وکھیاں وچ اڈیاں گڈیاں
ڈھڈ وچ نیزے بُرج منار دھسائے
اوہناں اسواراں نوں کہنا:

”سمندر کیہ کروائے
روڑھ پتالیں کھڑوائے“

پڑھت

مچھی باہروں پڑھ آئی اے شہزادیو
دریا سمندر چھپڑ کیہ پئے سمہدے او ایویں
پانی ہووے تے آوے
تیل چ وڑ کے تلی جاوے؟
اکھان پرانا پڑھ کمپیوٹر پایائے اوہنے
ست گھرو کچھ وچار موت وچ وڑ آئی اے
پانی ہووے نہ ہووے تیل اہے نہیں ہويا
ٹیسٹ کرایائے اوہنے،
مچھی نالوں وڈیری ڈگری لئو کتوں شہزادیو باہروں
اکھان پرانے چٹھے پڑھو
تے مچھی پھڑو

گاؤن

اُجڑیا میلہ اے
کھولینے ہتھ خُدائی دے
ہولی ہولی اُکدو بے نال بولینے بول گُنا ہے
تھکے چھیکے حرف نما نے جوڑیئے شہد جگایے
ٹوہ کے سہی کریئے تین اپنے پرانے کیتے
سناجھی گرت کلام ہے کرڑا
پُھوک ونجائیے کالے علم جُدائی دے
بدھے چرو کے دھن بولی دیاں زیریاں زبیراں
کھولینے ہتھ خُدائی دے
آوہن ویلا اے

گاؤں

نی کھار دریا ساڈے
زل کرسن سمندر مٹھوڑا
نی جتھاں تینڈے پیر گئے
اُتھاں سبج سروور کھڑیا
نی جینے تینڈا سر چکھیا
اوہنے ہور سواد و سارے
ساڈا لکھیا نی کچھرا چٹھوڑا
ایہہ اوڑک گھر جاسی
نالے ای رڑھ جاسن
تھاواں پکیاں دے بھیت اپارے

اک نگرے لگے لہوریے دی بات

جھیل گھدی تے نال پہاڑی آپے ای چڑھ گئی
کدیں ریس دے گھوڑے اتھے متھیا گیز دوڑدے دسدے سن
بے ٹپ لتھے ٹانگیاں اُتے
چھے گھو گھو کردے جوڑے پانی
پنچھی دستی پسندتے پیسے لاکے
ہاربت کے ہسدے جھردے
جو کیاں گھرو والاں دی رل گھپل گھچول سیاست پندے مندے
پان گلھاں وچ لئی گھراں نوں ٹر جاندے سن،
وچوں کجھ ٹانگے
جتیا مڑ کے لاون لئی
یا ہار دی سٹ نوں عشق دا پھٹ بناون لئی
نکسالی ول مڑ جاندے سن،
جتھے ہن گیٹ اے پارک دا
بدھیاں تھاواں فقیراں ملیاں ہوندیاں سن
گجھے اشارے نال کسے ٹپ دینے

کسے اواز لاونا

”کون اڈیکے آخر

اتھے ای ذہ دے ستر“،

ساڈے اک پروفیسر ساب وی لازم ریس تے جانا

ناں برابر لاونا

ناں برابر چت ہار کے آونا

سائنس کہندے سن لیہنوں

بڑا پتیل نتارا کر سمجھاؤندے سن

انقلاب دے بارے اپنی اگونی نون وی ایویں ای بھگتاؤندے سن،

پہاڑی پیٹھ جھیل وچ بچکاں نیں بسن راکھویاں

کڈھ صراحی دارگردناں تریاں نیں

ٹکھاں پوریاں ہویاں بیڑی چھٹی تے سمجھو جھیل دے وچ ٹفان آ گیا

بچکاں جھولدیاں نیں کپڑے تے تصویریاں

پانی تے نہ ہوون تے ڈھونگے پھیردیاں

باہر گھاء تے سردیاں نیں

کولوں لنگھدیاں خبرے گنن نون دل کیوں کردائے

جیناں روز نیں اونیاں ای ہوندیاں نیں

باراں

(باراں نون کوئی خاص نہ گنتی سمجھ بیٹھنا ایویں

خبرے تیراں ہوون کے یاراں
 حساب سکولوں ای کچا ٹریا آیائے میرا
 کوئی اُکدو گھٹ وی ہون تے اوہ دُوروں
 بھارا گورا دوڑ کے وچ رل گتتی پوری کردیاں نہیں،
 سوٹ بلیور طرے جتھے
 صوفیاں اُتوں

آپو اپنا باہر دیاں نسلوں دا پیوند کرایا گھوڑا
 چڑھدا لہندا ویہندے سن
 ہُن کاں کبوتر لہندے نیں یا گھگھی لالی
 کولوں لنگھدیاں گنن دا کدیں خیال نہیں آوند،
 داتا صاحب دے گنبد اُتے جیہڑا کبوتر جتھے بہندائے
 گلّا کھول کے دس دے سو پنج سو ہزار دے چھلروکھ وکھ کردیاں
 ریزگاری دیاں پالاں بنھ بنھ دھردیاں
 سرکاری مجوراں خبرے اوہنوں گنن دا سو چپائے کدیں
 کہ کوئی نہ
 پتہ نہیں ایہہ خیال کیوں آوندائے

ال راج دی وار

اج کرکٹ گراؤنڈ وچ پانی چھڈیا ہو یائے
بُجڈ لتھے نہیں اِلاں دے
کھمب و تریندیاں
پنجیاں پنچے ٹھار دیاں،
بُجڈ آکھن نوں میں آکھ تاں دتائے
ہے تے کلیاں کلیاں نہیں
بدھی وتھ اِکدوجی کولوں سار دیاں
ایہہ متے قانون ہووے کوئی اِل راج دا،
وتھ گھٹن لگے تے گجھ اُڈ مار دیاں نہیں اُپر چکر
واریاں بدھیاں ہوسن سر پر،
اِکدوجی نال کوئی اواز کلام نہیں
نہیں کھمب چُھہائی پنچ گھسائی کوئی،
پانی وچ مریندیاں پیر کوائے
خبرے ٹرن زویں تے ہووے نہیں اوکھا،
اساں تے اِلاں ای آہنے آں

وِچ بھاویں اَلو ہون گھنیرے
 ککڑ ککڑی والا کوئی اَلار پپار نہیں پر اصلوں،
 چھڈو ایہہ گل پڑدے رہن دیو
 متاں میل اتا نہہ اسماناں وِچ ای ہوندا ہووے ایہناں دا
 بھونیں تے حکم نہ ہووے
 کہیا نہیں گجھ جاسکدا،
 اِل عام بدامی سُنیدی اے
 اِج کولوں ویکھیاں رنگ عجب گھسمیلا لگائے
 جیویں فوج محاذوں پر تے ہووے
 کھمباں اندر لکھی ہوئی چٹیاں وی اِج ای نظریں پئی اے
 ست اسمانیں میل کریندیاں ایہناں دی
 متاں نیڑ دُور گجھ ہور ای ہووے
 کوئی وکھرے رنگ دی ہووے خبرے گل سینتر،
 اِل جنور شکاری سُنیائے
 کیہ شکار کریندائے واء وِچ کویں
 عام نظرتے آوندا کوئی نہیں
 آہور مزگھات دی سمجھن وی نہیں ہوندا سوکھا،
 دُوروں واء وِچ کیڈی انند بھر پور اڈاری لگدی اے
 مانڈیاں جاپن نیڑے ڈھکیاں

پہچھے پہچھے پر

ڈھٹھے قلعے جیویں اُجڑے،

پرسوں دی اک پئی اے موئی گراؤنڈوں باہر

میںے جیسے رُکھ تھلے

نیرے کوئی نہیں آئی

(کاواں نوں خبرے سیاپا بندیاں سکھایا اے کہ بندیاں نوں کاواں)،

گجھے چٹاک ایہناں دے نیں جیہڑے

فوج نہ ہووے گوری

جُگاں توں چاڑھ وردیاں جُوہاں پرانیاں لٹھی

سُدیائے تُرک منگواں دے لشکر

ڈھٹھیاں مویاں آپنیاں نوں باہوڑ دے نہیں سن ہوندے

دیسے لوک ای دے کٹھیاں

نوں گزیاں خنگاہاں بنا دیندے سن مگروں

راہ جانندیاں سُنی

ہن فوجوں چویں دھرت پئی سورج دوالے پھیرے گھتدی اے
ہن پلسوں چویں اپنے آپ دوالے نت پئی وتدی اے
رُکھ بندے وچ چویں ساہ دا لین دین ہے ہن پیسے دے
ہن باپ دے جنم ہے چویں اگ پانی دا واء دے پیوں
سک نیڑ دی بے نکاحی ہر جی دے نال وسدی اے
تویں ای سمجھو راج بیراج خُدائی دا
بے حکما حکم اِکائی دا

وقت کیہ ہو یائے
اکدو جے توں پچھدے چلو
گھڑیاں دے وچ پنج ست منٹ دا فرق تے ہوندا
پنج ست منٹ دی کوئی گل نہیں
ایہہ صدیاں دا لیکھا اے
اکدو جے نال جو کیتا تے جو نہ کیتا
اوہ اج ہونی دی ریکھا اے
جے ہونی نوں ہون نہیں دینا
تاں اكدو جے نوں پچھدے چلو
وقت کیہ ہو یائے
پنج ست منٹ دی کوئی گل نہیں
جیہڑی جائیں اسماں ملنا اے اُتھاں
تیر میر والی اج کل نہیں

کھیال

نہ کوئی کھالا نہ کوئی نالہ
آپا گہر گھمبیرا
سُک گئی سَرس وَتی
ویہن علم دا گُن دا چڑھیا
تھلین تھیا چھل نیرا

اک چُھ دس

”سلا مالیکم سر کیا پڑھتے ہیں؟ کوئی ناول؟“

ہمیں بھی کچھ بتا دیں پڑھ لیں ہم بھی

کتنا وقت گنوا یا، اب چل پھر نہیں سکتے

پڑھ تو سکتے ہیں پڑھنا چاہئے“

مڑ کے تلناں

وگنی گرسی، وال بدامی، دوال کناری دھولے

اکھیاں ڈھونڈ دیاں

عمر پنجہ پنچتالی ہوسی

گھٹ ای ہووے خبرے

دونو کرانیاں

اک گرسی نون پھری کھلوتی دو جی تولیہ بوتل پانی

میں کتاب اگانہہ کردتی

”دلین امیریکن ریولوشنری پویمیٹ.....“

کبھی پڑھے تھے میر غالب..... اقبال..... ورڈزور تھ..... ایلپیٹ.....

اب تو نام بھی اُن کے غیر سے لگتے ہیں.....

یہ کیا لوگ ہیں؟“

”ایہہ ذرا کچھ ہور جیسے نیں“

اُکدم اگے اُمر کے اصلوں کول ہوئی اوہ

”کوئی تعویز ہے ایہناں کول، میں گھول کے پیواں؟“

نہ غصہ نہ شوخی مونہہ تے، گن وچ آہندی اے

”ہے تے دسونا مر جاواں تے مُڑ کے جیواں“

چکھوں گُرسی جھٹکے نال مُڑی

میںوں پُپ تکلے نوں موڑ کتاب اوہ جاندی یولی

”پڑھیئے سُر

خواہ مخواہ ڈسٹرب کیا ہے

پڑھ تو سکتے ہیں، پڑھنا چاہئے اپنا اپنا“

کھیال

دُکھ ہے رُوپ وچھوڑے دا
جوگ سجاگ دے روڑے دا
دُکھ نوں ویہار بہاوے ہتھی
سکھ بہروپ بناوے
گاہک ہو خدائی دُھکے
سودا ہو کے جاوے
دُکھ نوں اپنی سار جے ہووے
ہتھی پٹن اٹھ کھلووے

سکول دا گاون

کھاؤ چوڑیاں نالے دو

جو ہونی سو ہو

بمب پین بھاویں ڈاکے

پھل جھڑیاں بھونڈ پٹاکے

اک باغ واپری

چائیں آہر ملوک شریہ نے

گچھڑ پیل چایا

پالیا کھیر کوار چنگھا کے

طوے وٹھ دا جایا

گبھر و ہویا پاڑ شریہ نوں

توڑ زویں وچ دھایا

پیر لنگوٹی ماں

بسن سرتے کھلا اوہ تایا

24 دسمبر 2008

دہلی دہلی گونج بدلاں دی ہو سکدی اے
مینہ ورھن توں پہلاں
یاں بھونیں امب دی گھوکر
دھونس ڈراڈی توپاں دی وی پل پل نیڑے ڈھکدی
چڑھت لڑاک جہازاں دی وی
تسیں منا نہیں ایہہ ٹریفک سڑک دی اے
جیہڑی اتھے لارنس کمپنی باغ یا باغ جناح دے اندر بیٹھا لکھدیاں
میں پیاسناں
کل وڈا دن اے
ڈھپ سیالی کھڑی ہوئی اے گھاتے
رانگے لیزے ورھے دیہار لئی سانجھے پہن کے
بھٹیاں گھراں دیاں کالیاں گڑیاں
اتھے ہم ہما کے آونائے
اتوں کل جمعرات ہوئی
ثرت مُراد تے شام قوالی ہوئی اے

ہن اکو جتا ای پوری پارٹی ہوندائے
 نال ریکارڈ ڈ میوزک وجدائے
 اجکل پل پل لوڈ شیڈنگ ہوئی
 ویکھو کیہ رنگ بندائے
 جیہڑے سفیدے نال ڈھاسنا لائی بیٹھاں
 اپنی عمر ہنڈائی کھلوتائے
 چھیتی ہی ایہنے وڈھیا جانائے
 سکا بے چھل گولا پنڈا کنڈ لاون لئی چنگائے
 میں ایہدا دینا دے نہیں سکدا
 ایہہ لکھیا میں ایہدے ناوین کرناں
 جے منظور کرے

جیجے بجلی والے دی جوئی توئی

جیجا تار جوڑدائے

کل ٹھوکیدائے

نالو نال کلام ٹور دائے

”جوئی اپنے اندر ہور وی بندے ہوندے نیں کہ نہیں

جوئی ہر ہوند وچ آپ وی بندہ ہوندا اے، نہیں دسو

سوہرا سالہ بجلی والا

جوئی جانڈے چور وی جیہڑی لنگوٹی آوندے سادھ وی اوہا، نہیں؟

توئی ہر ویلے وچ ہور وی ویلے ہوندے نیں

منٹ سکٹ وچ گھنٹے سال تے صدیاں،

گذرے، آونے،

کیٹی ان کیٹی مری ہن دی گھڑی نہیں ہوندی

بت تیکدی

اپنے کنیاں تاراں وچوں ڈب کے ترنا ہوندائے

زبر چڑھا کے کر لئو جووی

پئی رہندی اے

تے حق نال وصل کرا دیندی اے
 غُسل بغیر ای،
 چوہیں وگدے ویہن نوں ویکھن والے
 وِچ پئی کوئی نہیں گندے
 نالی گنی کڑولی
 اکو ناں دریا دا چئی آوندے نیں،
 چوہیں لفظاں نوں بولن لکھن والے
 اوہناں دا سفر صبر نہیں مِشدے
 اکو بٹن بولی دا نہی آوندے نیں
 توہیں ایہدا وی اکو ناں وِجدا اے
 بدلاں چ کڑکے تاریں چُپ گڑپ اے
 اکھ چوں بچھ گئی، بلب چ بل پئی
 ناں اوہو اک بجلی
 ناں ہے کیہ
 'لی' دی لیر لاه دیو بچ اے
 'و' دی سُنڈ لا دیو بچو
 قبر دا میٹر ریڈر،
 توہیں جیاں دے ناں نیں
 اوہو مَنڈا سا کیتی لگے آوندے نیں

جی وچ بھاویں کوئی کیہڑا ہو گیا ہووے بگانا ویڑھا، کرائے دا ریڑھا،

ہر گھڑی وچ پورن ویلا توں ای ہوندائے

کل وچ کندھ چوہیں ٹھکی ہوندی اے

چوہیں جی جی اندر جیجا

چاچی وچ بھتیجا

پانی اندر بجلی

پرچے پرچی وچ نتیجہ،

کرو گل ہے کہ ہے نہیں

چوہیں اپنا آپ سفیداتاں ای ہوندا اے

جے گل مخلوق ایہدے وچ سیاہی پاوے

توہیں پورن ویلے دی وچ حضوری رہنا ہووے

تاں گھڑی تلکدی نال تلک نہیں جاویدا

کہ جا کے آویدائے

ہیں؟ بولو؟“

آپس دی

آتن دا ای رلیائے گھنیر ۱ کال مکالا
پھریائے ڈھل ٹلیوں
ہن پچھ پچھ ایہنے کھڑے شہر چ وڑنا ہے
آتن والیاں جس دم بھیت رلا گھیاں
سجے ای ایہنے روڑھ ایہہ رنگپور کھڑنا ہے

۱- گھنیر = بڈل

گاون

پاؤ لپ ڈھوڑ دی خیر بہاری دیندڑیو
ہستہ بنیا کویں ہے وسو اڑیو نی
جیوں جائدیو گھٹ بنہ کے وسو اڑیو نی
مڑ روڑھ وساو شہر بہاری دیندڑیو

جھمر

ہتھ ہی دیوے نیں
ہے کرنی دی لوء
تلیاں کھڑ پیاں
آپ سجن خشبو
آپنا بو ہا کھلے
غیر دراں نوں ڈھو

چند ساڈی آس نہیں
بے گنتے ہوئے جہاناں وچوں چند چُبارا ہے
بھاء نہ واء نہ خاک نہ پانی
چند تے بھکھ پیاس نہیں
سکھ والارا ہے
واس مواس نہیں

ٹریفک

”بابا توں کوئی کم کیوں نہیں کروا؟
چنگا بھلا ایں عمر وی ایڈی کوئی نہیں تینڈی“
میں شیشے اُتوں اُترے کھروے کالے ہتھ تے چٹا نواں رُپیہ دھریا
”تے ایہہ کیہ اے، ایہہ کم نہیں؟
کر کے ویکھنا

وچ چونک دے پھرنا اشارے لال ہرے پیلے دے آل دوالے
گڈی موٹر سیکل رکشا وگین
وچوں نکل نہ ہتھ اپاردا پیر سنبجالدا
کھیڈ نہ کیری کاڈھا چو مکھیا
چھلی راتیں چوتھ مچھر پٹواری نوں پا
چوتھ بھوت سجادے نوں تے چوتھ ملاں چو پھیٹے نوں
رہندے نال کھا کلو قورمے ڈھر ہوئل دے بونے وچوں“
مگروں مائی بولی
”کم کم کم سارے آہندے میں
کوٹھی خانہ لے لوؤ نا نوس ڈیفنس وچ ٹھیکے تے

ٹیم ٹیم لوانو اوتھے سانوں

ایہہ بال جیہڑے وچ گڑدے نیں اخبار پڑھاون تہانوں
ڈھوئیاں گھڈیاں ہو گئیاں نیں ایہناں دیاں کم سکھدیاں
کم کم کم کم

ایہہ کم کیسے کرنائے

ایہہ پنج ست منٹ تہاڈے

کیسے بلاواں ٹھلنیاں نیں نویاں گھراں وچ جمیاں دیاں
دونہہ چھلواں صدقے

وڈیاں نوکریاں دی چڑھیاں پاراں دی

کیسے وس چٹنی اے کچھیاں چ رسدی

کر سکدیاں نیں بھاگاں بھریاں جے تے کراوندے کیوں نہیں

کیسے نماجاں سوتنیاں نیں اوہناں دیاں

ایہناں دو ٹھیکر وٹوانیاں چکھے

گل اوہ پوری کر کے ہٹی تے تاں اشارا گھلپا

کوئی حال اے اجکل ٹرانک دا

اوم کار ناتھ 1 نال گل

”توں جایا پنڈتاں دا
بھجن دوار بھنڈار جیہناں بھکتائے
ٹھا کر ٹھگ ہجائے
تان تینڈی وچ اترے کوں
غدری سنکھ وجیندے جوگی سنے پہاڑ پہاڑوں
رکتھاؤں آن وڑے
تال تینڈی وچ آن چڑھیاں سُر جاں دے پیر دھالی
توں جایا سیٹھاں دا
جیہناں سستا سٹیا مہنگا وچ سٹایا
کنج واج تینڈی وچ دین² دلاں دا چڑھیا روہ سمندر
کن گندھیاں دے رنگ محل جیں ڈھائے
تینوں خاں صاحبان دی گڑھت گھرانے داراں دی
در درواجے³ قینچی سوئی تھئے نقارا توتی
پہر شہانے ویر اوہناں خلقت توں پہرائے
تان تال دے کاڑھے روغن

راہے میر مڑھے 4

سینے تکم جوے

وقت نوبت نویں جہان بئن دی وج گئی واج تینڈی وِچ کیکن
تان تینڈی کوں تن مساناں وِچ گھکا گئی پر ہادی سلطانی
کنج لا گئے تینڈے ڈھول جو میلے اہے لگنے نیں
وساکھ جو آونے نیں

کوں اوہناں وِچ بھنگڑے پا گئے سر ہتھ پیر تینڈے
کوں دینہہ رات اُلتائے

بول بول وِچ مر جیوں کے تڈھ بھیت جن دے پائے“
”میاں دس کوں سناواں

مساں پنج ست ورھیاں دا ہوساں
پیو مینڈا ساڈھو تھی

نر گیا چھوڑا سائوں

میں ماں اپنی لئی بو ہے بو ہے گوں مدھو کر 5 جوڑی

تدوں جیہڑیاں واجاں باہروں آئیاں

جیہڑیاں اندروں اٹھیاں

میں میل ان میل رلائیاں

ایتنی گل اے

مینڈی کیتی آکھ لو یا آکھ لو جگ بیتی

- 1- پنڈت اوم کار ناتھ ٹھا کر (جگ جاتے گائیک- 2- وین: کنگال، بے وسیلہ- 3- در درواجے: پرانیاں باتشایاں ویلے شاہی نقارخانیاں وچوں پہراں گھڑیاں دے نقرے وجدے سن تے گوئے سازکار ویلے دے راگ وچاوندے سن- 4- مڑھے: ماش کیتے- 5- مدھوکری: روٹی جیہڑی فقیر رنگ رنگ دا اناج جوڑ کے پیندے نیں- مدھوکری مدھ توں ہے شہد توں- ایہہ روٹی ایویں جودی اے جیویں مکھی ماکھی جوڑدی اے-

نِکا جیہا اے ویڑھا
پنج ست چڑیاں نیں
دُھپ کلیاں نال پنیاں چوگا کھیڈ ویاں
دُھپ کلیاں کھڑیاں نیں گلر پتراں چھاویں
اگر چھڑ پیر گلر دے
جوہیں اتھل مناں مونہہ مٹی
چھوہر سوئنجو ڈیرو والی
ناچ اڈھورا پورا کرن کھلوگئی اے

عشق کہانی

آئے جو وج گج اوہو مونہہ کج دے گئے
کھٹی رہی اک تا کی بو ہے وجدے گئے
تا کی پن تھی ایانے لنگھن پئے
بج بج ڈھون سیانے نالے سنگن پئے:
”چارھدے ساڈے وڈ وڈیرے گھپ گئے نہیں
ایہناں پٹ چوکنڈی دینی جیہڑے ٹپ گئے نہیں“

والی دینو دی گل

کیتا اوہ پگدائے جوتت مہارا ہووے
تت سُنجان ای اپنے دُکھ وِچ گل دے دُکھ دی
گل سکھ وِچ اپنے سکھ دی
تت ستیا ای ستاں ہتھاں دی ستاں پیراں دی
دُھروں ونگار کریندی
دُکھ وٹن دا صرفہ نہیں ایہہ
دُکھ اُکھیڑن دا اُپرالائے
تت دے ہتھ مہار دیونی اوکھی او
من سنگدا ای
دیندا واپس منگدا ای
پرگڈیا تاں لگدائے جے تت بہارا ہووے
پولے پیریں گولے ہتھیں اُگدا سہج سہائیں
جنگل بن ویندا اے گھن انگا گھن سدگا
جنگل ساڑ دیو
گندھاں پاڑھ دیو

نت چھپ رہندائے پدھر کیتیاں چیتیاں بیٹھاں
واء وچ وتر سینتر وی سہی ہووے تاں اٹھ کھلوندا اے

اندر نویں پرانے

ساون لنگھ چلیائے

مینہہ پین دی خبر پہاڑوں آوندی اے

راوی وچ وی سنیاے بیڑی پے گئی اے

پر لہورتے ایویں اک دو واری ترونکا ای ہویائے داتا صاحب ول سمجھو

کچھری ٹپ نہیں سکيا

اج دوپہریں نویں اندر وچ بیٹھا پڑھناں

باہر دھیان گیاے تاں کنیاں دسیاں نہیں

ایہہ ہویا نامینہہ

کتاب میں دھر کے گرتی پھیر کے تاکی ول مونہہ کیتائے

گلر بیٹھ جلوس اے کنیاں بانہیں چاوندیاں دا

یاں مال روڑ دی بند ٹریفک جیل روڑتے چھٹی اے

اج وی مینوں کچیاں چھتاں تھلے پٹھیاں ماواں دا کجھ خیال تے آیائے

دُدھ پنیدیاں بالاں نوں گھر چھڈ دیہاڑی کرن جیہناں نے جانا اے

ایہہ خیال پرٹی وی بحث وچ فون تے منگوايا لگائے

نال ای جیویں ایڈ آئی اے :

” ایس واریں تے تمبا چُک وزیر نہیں کوئی مصری شاہ ول جا سکیا
انج متے جاوے

پر پتہ نہیں ایہہ بدل مصری شاہ ول ورھیائے کوئی نہ“
اگے ہمیشاں مینہہ جدوں وی پینا بھر کے
یا جمعرات دی جھڑی ای لگنی نگی گنی دی
تاں اپنیاں چھتاں چوون دی چننا سارا مزا گوانا
”بارانِ رحمت“ خواجه قائم نے کہنا

خواجه قائم پُرانے ٹیوشن سپیشلسٹ نیں ساڈے گوانڈھی
ہر مضمون دا فارمولا ہے ایہناں دا اپنا
مُنڈا گوی کوئی ایہناں دا کدیں فیمل تے ہو یا کوئی نہیں
پوزیشن بھاویں گھس جاوے کدیں ٹھیک خوراک نہ ہوون پاروں
کافی کوئی پڑھوٹسیں

ہنری لونگ فیلو دا آکھیاتے فرمایا شیخ سعدی دا پا تشریح کر دیندے نیں
نال قران دی آیت جے تشریح نہ لنگھے سوکھی
”سُبْحَانَ اللَّهِ بَارِئِن رَحْمَتِ آگئی اے“

”جی جی آتے گئی اے خواجه صاحب ویکھو جاندی کیہ اے کر کے“
بالیاں دیاں میں نگران تاڑ کے کہنا
خواجه قائم کندھ ہارے اک شعر میر دا پڑھ دینا
مینوں چھت بھل جانی

جے پر نالے بند ہوون
 تاں کندھ تھانیں وی آ وڑدا سی پانی پرانیاں اندراں وِچ کہ
 ہُن نال پرانے گھر دے کمرہ نواں پوایاے
 کتاباں ایہدھر آ گئیاں نیں
 پکی چھت دے پیٹھ بیٹھ کے مینہہ ویکھن دی بات ای ہور اے
 گھر پرانا وڈاے گھلا ہے پرختہ
 پچھلی صدی دے شروع شروع وِچ بنیاے کدھرے
 جیل آئی اے جس ویلے
 تے سپرنٹنڈنٹ جیل دی کوٹھی پئی اے گیٹ ساہنے
 پنج کوٹھیاں ہور وی نالے ای چڑھ گئیاں سن
 بعضے آہندے نیں اوسے اکو ہتھ وِچوں ایہہ پنجے اُنکلاں نکل آئیاں سن
 اکو جیہیاں
 بعضے نہیں مندے
 اکھے کیہ کر دے او سپرنٹنڈنٹ اوس ویلے انگریز ہوندا سی
 ایہہ تے ہندواں پوایاں سن
 اک سُنیاے وِچ مُسلماں وی آہیا
 پا کے وِچ گیا سی
 جس لئی اوہ لیڈر کانگریس مشہور سی اودوں
 جس وِچکی اوہ سن سنتالی نیڑے وڈا مُسلم لیگی ہوایاے

شروع صدی دے سن دس پندراں تولا ای سی کہ
 جٹاں دا کدیں پگ سنبھالا
 غدرنواں کدیں جلیاں والا
 سپرنٹنڈنٹ جیل دے گھر دے نال ای رہنا چنگا سی تہ سمجھو
 اجکل سمجھو خطرناک اے اونا ای
 اسیں پچھے گھر چھڈ جیہڑا اتھے آئے ساں
 آہیا اوہ وی پُرانا وڈا
 جیل ڈراڈی آہی تھانہ نیڑے سی
 مینہہ تیز ہو گیاے
 پُرانیاں اندراں ولوں اوازاں آئیاں نیں
 سوچیاے ایہہ اندر پرانے مگروں تے نہیں لہنے جووی پئے کرے
 اٹھ کے گیاں میں
 نکران تھلے بالٹیاں دھروا آیاں
 گُرق سدھی کر کتاب مُر کھولی اے
 نویں چھت دی نکر وچ نشان انگوٹھے جیڈا سلھ دا
 ہولی ہولی پھیلا دائے
 مینہہ مٹھا ہوندا لگدائے
 واء کھلو گئی اے

منگل

ہوون تینڈا ست بہارا سکھ ہے
ورھدے مینہہ وچ ٹر پینا
کنیاں نال کنی
پوہ وچ مچ بن وینا
جیٹھ ہاڑ سر چھایا
گجھ اپنا کروکھ رکھن دا تینوں کدے خیال نہ آیا؟
جو جنی کھنی دا دکھ ہے تینڈا آہر ہے سوئی
پیر پیر رل کچھیا پینڈا بند بو ہے مل کھولے
جینوں کوئی پچھدا نہیں
اوہ آپے اندروں بولے

میںہہ کھلوتائے ہئے ہئے
جے آکھاں رُکھ پئے روندے نیں
ایویں رُکھاں نوں بندے بناون والے گل لگدی اے
روون بندیاں دا کدے میںہہ ورگاتے نہیں ہويا
نہ ہتسن تاریاں ورگا
سو اُچی نیویں وچ آوندی اے
جیہڑی گئی نہیں جاندی
نالے رُکھاں دے ڈکھ پھولن لئی خبرے مٹی ہونا پوندائے
خبرے واء کہ پانی
جے آکھاں مُونہہ پئے دھوندے نیں
تاں اساں جیہنوں مُونہہ آہنے آں
اوہ رُکھاں دا خبرے مَکھل مَکھل پتر اں وچ ہوندا اے
تَن وچ کہ جڑھ وچ
یاں اساں جیہنوں مُونہہ آہنے آں
رُکھاں نوں اوہدی لوڑ وی خبرے ہوندی اے کہ کوئی نہ

گم ساون وچ

پتراں دا اُن دسنا بلن ویکھدیاں
کوئی خیال وی آوے سمجھو غیر خیال ای آئے
چوئیں رل گاؤن وچ یار دا واج سُنیوے نہ تے

مَسَلَت

نی اڑیو ہُن کاس دا صرفہ کریئے
ناویں سُورج دھرت نہ تارے
قبضے واء نہ ورکھا
نین پران اک تانگھ ملن دی
چڑ مُرد کر کیوں دھریئے

رنگ

گھڑی میں ویکھاں
گوگی باغ وچ آونا اے
رل دوہاں اساں اک میٹنگ تے جانا اے
بال الکھ جیہا اک آیائے
'پالچھ بوت کلا لئو باجی'
ہستاں ”چٹا پالش ہے اکی؟“
”نہیں باجی لال کلا لئو کالا وی اے“
”چٹے بوٹ نوں لال کرا لال؟“
”چلو تسیں پیسے دیونا اگلی واریں لے آوساں میں چٹا“
پیسے ویکھاں بھتے کول نہیں کوئی
امب دے لمکے ناہن تے میں چک نال بہایائے
”آجھوٹے لیے دوویں“
گوگی آگئی اے میں لہہ کے ٹر پئی آں
چھال مار کے مگرے آیائے
”پیسے دیونا اگلی واری جوگے“

گوئی کولوں منگ میں دس ویہہ دتے نیں
لے کے آہندائے
”جیہلا آکھولنگ ہو جاسی اگلی واریں“

انتخابی نشان

جیہڑی جائیں ونج کھلوتے
نیاںیں اساڈی ہوئی
نظر اساڈی تلو تاراں
تن مٹو دی لوئی

اتھل

چٹ چانن ویٹہہ ونڈ ویہاری

ساہ گھسرا پنوارا

زین زلی سبھ تھی گئے اپنے کالکھ سانجھ پھارا

ترانہ

اسیں کوئی اک دو تن ہاں
نہیں ڈھیر سارے اک جن ہاں
دل دے دیوے پالش مارو حاضر جانو سانوں
صدیاں ہاں پل چھن ہاں
راتاں وچ وی دن ہاں
ہوون ہاراں لئی وی اوہا جو ساں گذر گیاں نوں
بانہہ گھلی من من ہاں
دن گرو دے بھن بھن ہاں
خدمت دین ایمان ہے جتھے کہو وکائیے تہانوں

پتر گُردے

پتر گُردے

گھلیاں دلاں دے جی نیں

اُتر اُتر گل کردے بالاں ونگر

ہتھ نیں ایہناں دے جو منگدے سو دھر دے

پر کوئی اُن آکھی جیہی ہے ایہناں دے آکھن وچ

متاں ایہہ تر کے آئے نیں رین سمندر ساوا

سنیہڑا دین کوئی

دیشہ واساں نوں نوپن مواس و ساون دا

نقشے نال لیائے نیں گجھے تلیاں اُپر واہے

وسریاں راہاں دے

راہک گاؤن

وڈ لو آہر بہار پیر پئی دھردی اے
ہتھ کھئی رتبہ ہوئے
تاں لہندے نیں پتے ٹوئے
ونگار وی سردی اے

مواس بارے اک ایان وچار

”دکنیں سیانے آہندے نیں ایہہ ہے لفظ عربی دا

معنے ایہدے

اُکدو جے نوں بوہڑن بھرپی، یاری
کنیں آکھن نہیں شہد ہے سنسکرت دا

ارتھ نیں ایہدے

لُکن ٹھاہر پناہ گاہ جنگل

ارتھ نیں ایہدے

باغی نابر آکڑخاں گستاخ بھکاری

اُکدو جی دے اُلٹ ایہہ دوویں گلاں ہوئیاں
سو ہوسکدا اے مل کے اک تھی ویندیاں ہوون

لفظ متاں مہی واس نہ ہووے

مہی سُنیاے ”وچ“ نوں آہندے نیں تے ”دھرتی“ نوں وی

مجھ وی خبرے تاہیوں مہی اے

سو مہی واس وچ واس ہو یا کہ دھرتی واس؟

جیہنوں انگریزی وچ انڈرگراؤنڈ آہندے نیں

تے اُردو والے ترجمہ کر کے زیرِ زمین
پر دھرتی واس تے کیہڑا نہیں
ماتاں اوہا دھرتی واس ہے جو کوئی وِچ مواس ہے
ہے ایہہ لفظ پُرانا وارث شاہی
لفظ پُرانے

وارث شاہی ہو نویں تھی ویندے نیں
اپنے قلعے دیپالپر اندروں بیر تے جوگی نوں کڈھدی کڈھدی
آپ اوہناں دے نال مواس جا جھنڈا گڈدی اے سہتی
ایہہ وِچ دیپالپر ایویں کتھاؤں آ وڑیا
نہیں ایویں نہیں

تدوں جیہڑے پُر وِچ وڑ جاؤ اوہا رنگپر ہا
ہر قلعے دے مگر مواس آ ہے جنگل کالے
کالیاں ہو لگنا جیں باتشاہی دی جمع توں اُکنا
عجب لگن ہا

لگو تے لگدیاں سار دیواناں فوجداراں دیاں لکھتاں اندر اُگھڑ کھلووو
سو لگن ہا نکلن

ہر دم مارتے رہنا
کٹک پُختے، احمد شاہی نکل پچھوں دی چھانے
لٹ لٹیاں نوں چا پرتانی

تنگھ جگانی رل ورتن وی

دھڑنو دھاڑنوں لانا

گوراراج آیا

تاں وی مواس نہیں مکے کالیاں جنگلاں والے

ڈھک رلنے کسے ہیر سہتی دے گڈے جھنڈے بیٹھاں

ہالہ ٹھکے واہک راہک، بھکھ ویلنے ویلے کمی چوہڑ چمی

اکھ لالینی دیٹہہ کاٹھی تے

وگن راتیں

وستیاں وچوں تاڑ موٹیرے کھتر کھوج اہلانے

کنڈے ہتھیں اوہناں تجوریاں کھولنیاں

وہی کھاتے بنھ دینے

گہنے پئے ہتھ پیر نپیٹ سہیڑی روکڑ ڈسک اگیرے کرنی

گھنی ایہناں ونڈ دینی ہتھلاں دکھ بدھیاں نوں

گجھ چالینا داڑوسے

رہندی موڑ مواس لنگر وچ ڈاہنی

جنگل ہن وی گھنے نیں

ہن پر سارے چٹے

چٹیاں والے لگن ہن اوٹھے جانڈے نیں

ہن مواس کسے جگہ داناں نہیں

ہُن مواس اوہ جاگ اے جیہڑی
سائجھی آس دی اک چھٹ دلاں نوں لا جاندی اے

1- کھتر کھوج = کھتری کھوہے

گاؤن

اک دی گلی
پنچ پنجاں کاسنی کھڑیاں
اکے اک ہوئیاں پنچ چوئیاں
اک دی کلی
لبھ جاء اوہ گھلی
جیہڑی نہ واہی نہ وکی
اک دی کلی
ویچ اک دل پنچ بانہی
اکے لڈی کھیڈن پنچ دلایاں

باراں مانہہ

جدن سیال آندائے
آن کھیال وکھاندائے
چڑھدا دیہنہہ ڈب جاندا لے کے آس دی راس کروڑاں دی
سوچیں پئے گھر آونے آں
بار گئے آں مڑ پنگینے
اج پٹیجے کل اُگیئے
وت گن سن سیال پڑھاندائے
ڈبن دیو دیہنہہ سنے راس دیاں قسٹاں دے
آساں نویاں کرو
ٹھنڈ وچ نگھ جتھیرائے
راتاں لمبیاں کرو

اینا یاد اے

مکیا نہیں سنتالی کہ خبرے چڑھ گئے اٹھتالی
ایہہ ہن یاد نہیں
اینا یاد اے اسیں سکولوں نکلے آں
راجی ضمیمہ پھڑیائے راہ چوں
”سجُو یونیورسٹی گراونڈ وچ اچ تقریر اے قائد اعظم دی“
بھنگیاں دی توپ دے کول اسیں جد آئے آں
چکڑ چولا مٹی جھانا
دو جنے اوہنوں کھج دھک پچھدے پئے نیں کجھ
اک ہتھ کلما اک ہتھ جتی
چٹی داڑھی چٹی دھوتی کھونڈ پھڑی اک مگروں آیائے
گھونڈ دے سنبے نال اوہنے چولا پیا یائے
جھات کے سرتے گھونڈ چا یائے
ڈھے گئے چولے والا
بابے گھونڈ دا سنا اوہدے ڈھڈ وچ کھوب کے کڈھیائے کڈھ کے کھوپیائے
اوہ کھونڈ نوں پٹھوں نپ گرا یائے

”ہال ووئے، او ہال ووئے“

بابے نلاں تے پیر رکھ کے کھج کے کھونڈ چھڈ ایائے پھیر دھسایائے

چٹھا سدھا ہو یائے چولا بلنا بند ہو گیائے

بابے اتوں کٹیاے اِکدو واریں

جیویں بھرائی کر کے پنجا لیف تلالی گندائے

”ایہہ پچھے کیمپوں نکلیا پھریا گیائی“

راجی مینوں مونہہ کر کول سنایائے

گپ دے لڑ نال بابے گھونڈ واسٹا پونجھیاے

وگ تنگ ٹر پیائے

میریاں لتاں کنڈیاں نیں پنیاں

میں ضمیمہ اوہنوں دکھاوناں

”بہار میں پھر مسلمانوں کا قتل عام“

اوبدا تر لا کرن لئی بھئی اسپیں وی تیرے ولدے آں توں ٹھیک تے کیتائے

موٹیاں سوہیاں اکھاں اوبدیاں آکھن پنیاں

”توں کون ایں مینوں پڑھاون والا اوئے“

ہتھ وی کنبن لگے نیں میرے

اپنے آپ نوں میں سمجھاوناں

خبرے لیہنوں پڑھنا ای نہ آوندا ہووے۔

یونیورسٹی گراؤنڈ بھری ہوئی اے

رولا اکی رولا

نال اوہ ساڈے اندر وڑیائے

تکدا رہیاں میں اوہنوں

پر دھوتیاں پگاں بہت نیں وچ کتے رل گئیائے خبرے

لاؤڈ سپیکر تے اک اچکن والا گھڑی گھڑی آہندائے

”حضرات خاموش ہو جائے بیٹھ جائے قائد اعظم تشریف لا رہے ہیں“

اک پیٹ کوٹ والا اٹھ کے گاوندائے:

”متاع بے بہا ہے درد و سوزِ آرزو مندی

مقام بندگی دے کر نہ لوں شانِ خداوندی“

اک دم سٹیج کھلو گئی اے اٹھ کے ساری

”آگے قائد اعظم“ راجی آہندائے

لوکیں بہہ گئے نیں

سٹیجوں نعرے وجدے نیں

”بدامی سوٹ بدامی جناح کیپ، اوہ وچلی گرسی“

مدھرا جیہا اک باؤ بھارا گورا بال نوں اچا کر کے دکھاوندائے

اچکن والے گرم جیہی تقریر نکلی جیہی کیتی اے

قائد اعظم اٹھ کے آئے نیں

پہلوں فقرے اُردو اک دو بولے نیں

پھیر آکھیاے ”اُردو ابھی کچھ ٹھیک نہیں ہے میرا

مجھے معلوم ہے آپ سب کو اس کا تکلیف ہے
 مجھے خود بھی تکلیف ہے
 میں اس لئے اب انگریزی میں تقریر کروں گا“
 پھیر کڑک چمک آواز دی چھا گئی ہر پاسے
 سمجھتے کوئی نہیں آئی بہتی
 اپنا یاد اے لتاں کنڈنا چھڈ سکیاں نہیں
 یا دھیان ای میرا او دھر پھیر نہیں ہو یا
 نکلے آں تے راجی آہندائے
 ”سچو تھیں سجان پوروں جے چھڈ چھڈا کے لہور نہ آوندے
 ایہہ موقع ملنا سی؟“
 میں ہر ماریائے اپنا یاد اے۔

اک ورکر دی خاب

ڈھیر سنیر اے چارے پاسے
وچ ماں میری
بیٹھی پیڑے کر کر دیوے مینوں نالے رووے
میں سنیر کی روٹی بھنجنے تپے توے تے لاواں
لگدی روٹی وچوں بوئے اُگدے نیں
پھل کالے پھل کالے
وڈا بھرا میرا آیائے ہتھ وچ ڈول لئی
”ایہہ بلیک ورنٹ اے تیرا
جاہن اسیں کیہ کر سکے آں“
باہر پلس اے
ہسپتال دا بوہا اے کوئی
نرساں وچ میں رلیا رلیا نکل گیاں
لایینو لائین دوڑیاں چڑھ گیاں چلدی گڈی
پارٹی یونٹ توں فون آیائے
”راہ وچ جدوں چنانہہ آوے توں چھال مار جائیں

اوہنے سمندر جا وڑنائے توں نالے وڑ جائیں
ورکر اپنے آملن گے تینوں“

اے چنانہہ نہیں آئی
گڈی ہولی ہو گئی اے
پلس آن چڑھی اے
ٹکٹاں چپک کردے نیں
میں کالا پھل پھڑا کے نس پیاں
گولیاں مار دے مگرے نئے آئے نیں اوہ
میں چنانہہ وچ چھال مارن دی کیتی اے
پانی کوئی نہیں
ریت ای ریت اے
ڈوڑی جاناں

اگے سمندر آگیاے اکدم، سنگھنا جنگل اوہا سیری پھل پھل کالے
فوجی وڈھدے پئے نیں
کوئی دسدائے کالا باغ ڈیم پیا بندائے
ساری خاب وچ نال ای ڈر کوئی ہور اے
سنگھنا بدل ہن ورھیا کہ ورھیا
میں ویکھیاے جس دن پیٹ خراب ہوئے نا
یاں پیسے کول نہ ہوون سگرٹ جوگے
پھیر ایہہ خاباں آوندیاں نیں

مارکیٹوں باہر وار اک ٹاکرا

”مال ڈھیریاں نہیں
گاہک لنگھدا نہیں بھوت پھیریاں نہیں
ایسے واسطے مُلک بنایا سی؟
مارکھتری اسماں نسیا سی؟
ساڈے کول تے جو کجھ اے قوم دا اے
تُساں گنیاں تیریاں میریاں نہیں
قہے وِترے پھول سناؤ تسیں
بجھی اگ دا دُھوں دکھال سانوں
چاک چودھری نوں جوگی چاک نوں چُک بناؤ تسیں
چارا دَسدے او
کہ پئے ہَسدے او
کیہ اِتار میاں بھنڈاں ڈھاڈیاں اُتے سپا دیاں دا
وارث شاہ جیسے پیرزادیاں دا“

بڈھڑیاں دی گل

”کیہ بنیاں نیں مائی نوں“

”سویر دا نکلیا گھر نہیں آیا کا کا“

”نکا، وڈا؟“

”نکا“

”وڈا اوہنوں لبھن گیا سی اوہ وی اے نہیں آیا“

”صدر ول کوئی سنیاے دھماکا ہو یاے“

”ریگل چونک چہ ہو یاے“

”نہیں وڈے ڈاکنانے ول“

”اوہ تے پرانی گل اے“

”ریگل والی گل وی پرانی ہو گئی اے“

”سن سنتالی آگیا لگداے“

”آپے اساں پرانی کیتی“

”آپ نوں پے کرنے آں“

اسیں چام چڑیاں اسیں شام گڑیاں
کوئی ویلڑا ہا
دینہہ رات جدوں کدیں پک آہن
ونڈ ویر نہ ہارنگ میلڑا ہا
شکرے پال کے اساں جوان کیتے
ساجھے لنگریں آپ پر دھان کیتے
جگ ورت گئے
قبضہ تھی گیا دینہہاں تے شکر یاں دا
اُھیں بند تو کیاں کھولیاں نہیں
نویں چند سورج آئے پرت گئے
تدوں چپ ہوئیاں دینہہ بولیاں نہیں
شام جاگ اساڈری سرگھ ستمن
دینہہ رات نوں میل مڑ پک کرنا
تھیادین دھرم
گئی لوء لگن
ایہا مَر جیون ایہا گر بھرنا

سڑکاں تے مینہہ وسدا
چھو ہوندا ای نہیں
نہیں پانی زمین چ پھسدا
ایتنا پیسہ لاء گزر بنوائے نیں
پنڈاں والے ایویں شہرنوں آئے نیں؟
بل پھر گئے کچیاں قبراں تے
کیمرے ٹھپ گئے منگر
مائیک فلیراں موڑے
مڑ کے جمنا پیا
عمر اں لاہن سنگ مرمر تے پکے پتے لکھائے نیں

چر ہو یائے میں کوئی وار بنائی نہیں
کوئی گاؤں بات کھیال کائی
بے دھیانے پند کی کتے دھمال کوئی
سُن آس دے ناویں لائی اے
ہُن رت نے گل سمجھائی اے
اک ڈو جی دی کرنی اندر اپنی سار جاں ہوون گئی
ناؤں تھاؤں دی لاه جد وردی
گل جہان تے سانجھ صدق دے ننگ ملنگ رل نکلے
لکھیاں چھیکن لئی
چڑھیاں ٹھلن لئی
تاں جڑسن نویاں واراں

گاؤن

25-12-09

روز جمعے دے ترنجاناں ڈوڑ کیتی (ہیر وارث)

چلو ہتھاں دے بنائیے دیوے

جو ہووے سو کریئے

جیہڑی تت نہ تھیون دیوے اوہے

نکی نکی لوہ کریئے

تت ہے نمائیاں دی رل کرنی

جیہنے وسایا جگ جی

لاء لئی لیکھے ساھ مل ماراں

لگ گئی جگ نون اگ جی

وت بھانڈے سانجھے دھریئے

جو ہووے اوہ کریئے

چلو ہتھاں دے جگائیے دیوے

جیہڑی کندھاں چوں کڈھالے بوہے

نکی نکی لوہ کریئے